

OPINIA

Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół

Członkowie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, zgromadzeni w Gdańsku na XII posiedzeniu Komisji, zwracają uwagę na szczególne znaczenia edukacji dla zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowania i rozwoju języka regionalnego.

Komisja Wspólna zauważa konieczność zapewnienia doradztwa metodycznego dla nauczycieli języków mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego, wszędzie tam, gdzie do tej pory doradztwo takie nie jest prowadzone. Za szczególnie ważne Komisja uważa umiejscowienie metodyków w systemie nadzoru pedagogicznego oraz stworzenie takich mechanizmów organizacyjnych i finansowych, by mogli oni w sposób praktyczny wspierać różne formy edukacji mniejszości narodowych i etnicznych oraz edukacji w języku regionalnym.

Istotną, nie rozwiązaną do tej pory kwestią pozostaje stworzenie na wyższych uczelniach modelu filologii ojczystych mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, a także wprowadzenie elementów kultury i historii regionalnej do programów nauczania nowotworzonych filologii ojczystych oraz filologii już istniejących na wyższych uczelniach. W tym kontekście Komisja Wspólna dostrzega potrzebę włączenia w prace Komisji przedstawiciela Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W związku z przedłożeniem do zaopiniowania projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół Komisja Wspólna Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych zgłasza następujące uwagi.

1. W uzasadnieniu do projektu rozporządzenia, na stronie 8, akapit drugi, Komisja proponuje dodać po zdaniu drugim „Począwszy od klasy II szkół ponadgimnazjalnych obowiązkowe będą: *język polski, język/języki obce, matematyka, wychowanie fizyczne, przysposobienie obronne-edukacja dla bezpieczeństwa oraz wychowanie do życia w rodzinie*”, zdanie trzecie w następującym brzmieniu: „Ponadto, w szkołach (oddziałach) z nauczaniem języka mniejszości narodowej lub etnicznej lub nauczaniem języka regionalnego obowiązkowe będą: *język mniejszości narodowej lub etnicznej lub język regionalny – język kaszubski*”.

2. W załączniku nr 1 do projektu rozporządzenia stanowiącego podstawę programową wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego, Komisja proponuje wprowadzenie zapisu mówiącego o możliwości realizacji przez przedszkola (oddziały przedszkolne) zadań z zakresu podtrzymywania i rozwijania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej oraz nauczania języka mniejszości narodowej lub etnicznej lub nauczania języka regionalnego na zasadach określonych w § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających ~~podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej~~ uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. Nr 214, poz. 1579).

3. W załączniku nr 2 Komisja proponuje wyróżnienie w części I Etap Edukacyjny: Klasy I-III, Edukacja Wczesnoszkolna „Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe na koniec klasy I szkoły podstawowej”,

treści programowych edukacji obejmującej język mniejszości narodowej lub etnicznej oraz język regionalny.

4. W załączniku nr 2 w podstawie programowej nauki *języka regionalnego – języka kaszubskiego*, na stronie 53, Komisja proponuje pkt I nadać brzmienie: „Znajomość kultury materialnej i duchowej Kaszub: historii, geografii, przyrody oraz zrozumienie specyfiki dziedzictwa kulturowego”. Wprowadzenie powyższej zmiany umożliwi dostosowanie wspomnianego zapisu do formuły zastosowanej przy określaniu podstaw programowych dla III etapu edukacyjnego (załącznik nr 4, s. 221) oraz IV etapu edukacyjnego (załącznik nr 4, s. 225).

5. W załączniku nr 2, w rozdziale zatytułowanym „Zadania szkoły na II etapie edukacyjnym. Uwagi do realizacji”, obejmującym strony 55-62, nie uwzględniono punktów poświęconych przedmiotom „Język mniejszości narodowej lub etnicznej” oraz „Język regionalny – język kaszubski”. Brak ten, zdaniem Komisji, należy uzupełnić.

6. W załączniku nr 2 oraz w załączniku nr 4 stanowiącym podstawę programową dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwi przystąpienie do egzaminu maturalnego, Komisja proponuje wprowadzenie przedmiotów obejmujących nauczanie geografii oraz historii i kultury państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa, a także nauczanie historii i kultury regionalnej, zgodnie z § 2 ust. 1 oraz § 9 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.

7. W załączniku nr 2 oraz w załączniku nr 4 Komisja proponuje wprowadzenie dodatkowej listy tekstów dotyczących kultury (wykazu lektur dla poszczególnych mniejszości oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym), z którymi uczeń zapoznaje się na poszczególnych etapach edukacyjnych szkoły podstawowej, dla szkół (oddziałów), w których może być

organizowane nauczanie języka mniejszości narodowej lub etnicznej lub nauczanie języka regionalnego.

8. W załączniku nr 2 oraz w załączniku nr 4 Komisja proponuje uwzględnienie ścieżki edukacyjnej „Edukacja regionalna”, której wprowadzenie ma służyć poznaniu przez uczniów własnej tożsamości oraz kształtowaniu postaw tolerancji, otwartych, nastawionych na pluralizm, rozumienie i akceptację różnych kultur, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.), które uwzględnia ścieżkę edukacyjną „wychowanie regionalne/edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie”.

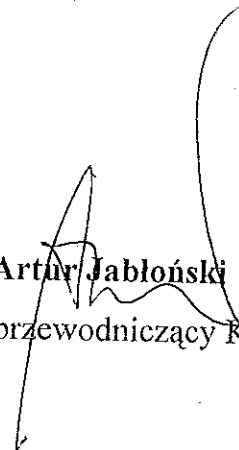
9. W załączniku nr 4, w rozdziale zatytułowanym „Zadania szkoły na III i IV etapie edukacyjnym. Uwagi do realizacji”, obejmującym strony od 228 do 244, nie uwzględniono punktu poświęconego przedmiotowi „Język mniejszości narodowej lub etnicznej”. Brak ten, zdaniem Komisji, należy uzupełnić.

10. W załączniku nr 4 do projektu rozporządzenia stanowiącego podstawę programową dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu maturalnego, Komisja proponuje uwzględnić naukę przedmiotu *język regionalny – język kaszubski* w zakresie podstawowym i w zakresie rozszerzonym. Tym samym należy dostosować strukturę podstawy programowej nauki języka regionalnego do struktury podstawy programowej nauki języka mniejszości narodowej lub etnicznej.

11. Ponadto, Komisja Wspólna Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych zauważa, że projektując wprowadzenie na IV etapie edukacyjnym kształcenia uczniów w wybranych profilach kształcenia, Ministerstwo Edukacji Narodowej przypisało poszczególnym profilom zestawy przedmiotów w zakresie rozszerzonym, uwzględniającym zwiększony zakres godzin dydaktycznych. Zdaniem Komisji Wspólnej rozwiązanie to nie uwzględnia szkół, w których prowadzone jest kształcenie ogólne (nieprofilowanych), a takimi szkołami są z reguły szkoły mniejszości narodowych i etnicznych oraz szkoły społeczności

posługującej się językiem regionalnym. Mając powyższe na uwadze Komisja Wspólna proponuje wprowadzenie zapisu umożliwiającego szkołom (oddziałom) z nauczaniem języka mniejszości narodowej lub etnicznej lub nauczaniem języka regionalnego podział jednej klasy (oddziału) na profile, zgodnie z założeniami Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz nauczanie w wyżej wspomnianych klasach (oddziałach) zgodnie z proponowaną siatką godzin.

Wprowadzone zmiany pozwolą na dostosowanie projektu rozporządzenia do przepisów ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. Nr 17, poz. 141, z późn. zm.), ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. Nr 214, poz. 1579).

Artur Jabłoński
Współprzewodniczący Komisji

Tomasz Siemoniak
Współprzewodniczący Komisji